



## **Forum Ecclesiasticum**

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

**Leuren, Peter**

**Moguntiae, 1720**

Quæst. 209. Apostasia quid & quotuplex.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73982)



Castrop. *l. c. n. 16.* saltem de irregularitate specialiter interrogata Schismatico in iure, quamvis admittant, Schismaticum notorium durante Schismate irregularem esse, irregularitate generali, proveniente ex crimine quocunque enormi notorio, quæ etiam irregularitas & infamia per pœnitentiam aboletur; ut *idem.*

6. Sexta quasi pœna Schismatici est suspensio illius de Hæresi, & quidem, ut ait Castrop. *l. c. n. 19.* vehemens, eò quòd, licet Schismaticus quis esse possit sine errore intellectus, adeòque Hæresi, quia tamen id rard contingit, omnis Schismaticus non solum abjurare tenetur Schisma, sed etiam suspensionem Hæresis, Pegna. *l. c. comm. 73.* Ugol. *tr. de cens. Pontif. reserv. q. 184. in gloss. nec non Schismaticos.* Farin. *q. 184. n. 35.* Menoch. *de presumpt. l. 5. presumpt. 6. n. 24.* Castrop. *l. c.*

7. Sunt & aliæ pœnæ, quæ Schismaticis à Iudice Ecclesiastico irrogari possunt, pro qualitate criminis, ut confiscatio bonorum, privatio officiorum, honorum &c. item pœna pecuniaria, exilium, carcer, tritemes, imò & remissio brachii secularis, si sint pertinaces, ut colligitur ex *C. de Liguribus. 23. q. 5. C. non. vot. 23. q. 5. C. in unione Domini. dist. 23. c. C. unic. h. t. in 6.* & tradunt Diaz. *in pract. 6. 112. à n. 1.* Farin. *q. 184. n. 51.* Valent. *d. 3. p. 15. q. 3. vers. quinto, certum est.* Castrop. *l. c. n. 20.* ac denique irritatio actuum quorundam ab iis exercitorum, de quibus sit

*Quest. 208. Num ordinationes à Schismaticis factæ, alique actus & gesta per eos sint valida, & quam pœnam iuris incurrant, qui Ordines ab iis receperunt.*

1. Resp. Primò: Juxta dicta *num. 2.* ordinationes seu collationes Ordinum, aliorumque Sacramentorum, utpote dependentes à potestate sacramentali Ordinis, quam non amittunt, validè ab

iis conferuntur, ita, ut verè characterem recipiant ab iis confirmati & ordinati, item templa, altaria, vasa sacra, ad usum divinum deputata, validè consecrant Episcopi Schismatici, ita, ut factam ab iis consecrationem repeti non sit necesse; item validè conficiunt Eucharistiam; non tamen licitè ea exercent, cum ipso iure ab usu dictæ potestatis sacramentalis sint suspensi.

2. Resp. Secundò: Potestatem jurisdictionis spiritualis nec validè nec licitè exercere possunt, quia eà privati ipso iure sic absolvere nequeunt ob hunc defectum jurisdictionis in pœnitentem à peccatis, nec leges ferre, indulgentias concedere, excommunicare, eligere, bona ecclesiastica alienare, Ecclesias unire, beneficia conferre, ita, ut hæc ab ipsis facta, ipso iure sint irrita, arg. *C. Novatianus. 7. q. 1. can. dicitimus. 24. q. 1.* modò Schismatici sint notorii, aut etiam saltem nominatim denunciati, juxta dicta *cit. num. 2.*

3. Resp. Tertiò: Recipientes scienter Ordines à Schismatico ipso iure sunt suspensi, & hinc repellendi, *vi c. 2. h. t.* ab exercitio seu usu acceptorum Ordinum, sicut & ipsi ordinantes, qui proinde hoc exercitium, quo ipsi carent, ipsis concedere non poterunt vi collationis Ordinum. Porro ad hunc effectum in recipiente Ordines producendum, requiritur quoque, ut Ordinans sit notoriè Schismaticus, publicèque ac nominatim, ut talis denunciatus secundum partem admodum probabilem, Azor. *l. c. q. 11. Bonac. n. 13.* Castrop. *n. 18.* Pirh. *h. t. n. 10.* De cætero cum eo, qui scienter, vel ex crafta & supina negligentia ordinatus est ab Episcopo Schismatico, solus Pontifex dispensare potest quòd ad usum Ordinum, juxta dicta *n. 4.* arg. *C. quia diligentia, de elect. & ibi Layman. num. 3.* Pirh. *l. c.* cum eo verò, qui ex ignorantia inculpabiliter, quia probabiliter nescivit, Ordinantem fuisse Schismaticum, etiam Episcopus dispensare potest, *Gl. in c. 2. h. t. v. potestatem.* Abb. *ibidem. n. 7.*

## TITULUS IX.

### De Apostatis & Reiterantibus Baptisma.

*Quest. 209. Apostasia quid & quotuplex?*

1. Resp. Primò: In genere vi nominis deflectionem seu recessum à statu suscepto significans, hic aliquando contractius cum D. Thom. *2. 2. q. 12. a. 1.* sumitur pro recessu à Deo, quod, quia fit tripliciter, nimirum recedendo vel à fide Christiana, vel à sacro Ordine, vel à Religione, seu Ordine religioso, quem quis professus; tres sunt Apostasiæ species: prima seu recessus à fide, (quæ propriissimè Apostasia est, dicta quoque à *Gl. in c. 1. h. t. v. Apostasia,* & communiter Apostasia perfidiæ est, quæ quis à fide Christiana penitus recedit, eamque totaliter deserit, transeundo ad Paganismum, vel Judæismum, vel Turcismum &c. efficitur Paganus, Judæus, vel Turca, *L. 1. §. 2. c. de Apost. c. non potest. 2. q. 7. Sylv. v. Apostata. n. 1.* Farin. *tr. de Hæresi. q. 183. §. 2. n. 13.* cum communi, Differe proinde Apostata ab Hæretico non essentialiter, sed nominaliter & accidentaliter, quatenus Hæreticus deficit à fide solum ex parte negando unum vel aliquos articulos fidei tantum, qui recessus minor à

*R. P. Leur. Jur. can. Lib. 1.*

fide speciem non mutat, neque enim Apostata definit esse Hæreticus, unde etiam à fide vera Catholica transiens ad sectam aliquam Hæreticam, v. g. Lutheranam vel Calvinisticam, vulgo tantum, & non propriè dicitur Apostata, nec pœnis contra Apostatas specialiter statutis subjacet, ut AA. communiter est itaque proprium & essentialè Apostasiæ totalis recessus à vera fide semel suscepta, terminus verò, ad quem fit recessus, seu transitus, habet se in ea ut materiale & accidentale, etsi ratione illius constituitur triplex, vel etiam quadruplex infidelitas, nempe Atheismus, Paganismus seu Gentilismus, Judæismus, Turcismus, Sanch. *L. 2. mor. c. 7. n. 16. & 17.* Laym. *th. mor. L. 2. tr. 2. c. 16. n. 1. & 2.* Pirh. *h. t. num. 2.*

2. Secunda est Apostasia ab Ordine Clericali, qualis dicitur, dum quis in sacris Ordinibus (puta Subdiaconatu, Diaconatu, Sacerdotio) constitutus ad statum laicalem, vel etiam conjugalem, dimisso habitu clericali propriè temeritate transit, Hostiens. *in sum. h. t. n. 2.* Sylv. *v. Apostasia. q. 2. n. 5.* Farin. *tr. de Hæresi. q. 183. §. 9. n. 115.* Pirh. *h. t. num. 4.* cum communi. Dixi: Constitutus in Ordinibus sacris; siquidem recedendo à statu clericali suscepto

Q

per



per receptionem ordinum minorum ad statum laicalem non peccat saltem graviter. Arg. c. i. de Cleric. conjug. nec cogi possunt, ut ad statum illum redeant, nec pœnis verorum Apostatarum subjacent, ut constat praxi & consuetudine, & ista docent longè probabilius cum gl. in c. tua. h. t. v. tolerandi. Covar. de spons. p. 2. c. 9. §. 3. n. 2. contra Gonz. inc. 1. h. t. n. 5. & alios, quin & licet constitutus in minoribus beneficium ecclesiasticum, vi cuius tonsuram & habitum clericalem deferre tenetur, habeat, dimisso beneficio, & consequenter habitu clericali se etiam autoritate propria ad statum secularem seu laicalem conferat, apostasiam propriè committere non videtur; Secus, si id faceret beneficio retento, ut Farin. l. c. n. 127. Sylv. Pirh. h. cit.

3. Tertia est à religione, dum quis sine licentia Superioris regularis, alteriusque, qui eam concedere potest, ab ordine religioso, quem professus fuit, recessit, sine proposito redeundi, sive cum proposito nunquam redeundi, Sylv. v. Apostata. g. q. 4. Rodriq. Tom. 1. q. 4. regul. q. 30. a. i. Laym. l. 2. tr. 1. c. 16. n. 1. Pirh. h. t. n. 8. dicitur primò: *Recessit sine licentia superioris*, si enim recessit à religione, seu liberatus à regulari observantia de ejusdem licentia, V. G. legitime translatus ad Episcopatum, non est apostata; dicitur secundò: *Ab ordine Religioso*, intellige verè tali seu à religione approbata. Dilcedentes siquidem à pia aliqua communitate, quæ vera per Sedem Apostolicam approbata religio non est, & si juxta statuta sua novitiatum habeant, & tria vota ex devotione emittant, Apostatæ non sunt, Sanch. l. 6. c. 8. n. 7. Tambur. de jure Abb. Tom. 3. d. 8. g. 1. n. 4. Reiffenst. h. t. n. 11. Comprehenditur quoque sine ordine religioso omnis ordo religiosus, siquidem deserens suum ordinem, quem professus & ipso facto vel animò ingrediendi ad alium ordinem etiam laxiorem transgreditur, non est Apostata; etsi illicite id fiat propter defectum licentia superioris ad hoc, eò quòd à statu religioso ut sic non deficiat, etsi deficiat ab hoc particulari, sibi que per ingressum reddito proprio statui, habet enim voluntatem non relinquendi absolute statum religiosum (quod ad Apostasiam à religione requiritur) sed commutandi statum unius religionis in statum alterius religionis, idque etiamsi talis commutatio non sortiatur effectum, seu invalide fiat talis transitus, cum id non impediat, quò minus talis haberit voluntatem vivendi in tali statu, ac ita docent Sylv. v. religio. 4. q. 4. & v. Apostasia. q. 4. n. 9. Et ibidem ferè omnes Summistæ, item Cajet. 2. 2. q. 12. a. 1. Roderiq. l. c. Azor. p. 1. l. 12. c. 17. q. 7. Less. l. 2. de restit. c. 41. dis. 13. n. 102. Sanch. l. 6. sum. c. 8. n. 8. Reiffenst. h. t. n. 12. alique apud Castrop. tr. 16. n. 6. quorum sententiam etsi ipse communem dicat & probabilissimam, oppositam tamen satis probabilem & fortè veriore asserit n. 7. citatque pro ea Suar. Tom. 5. de cens. d. 31. f. 6. n. 4. Et Tom. 4. de relig. tr. 8. l. 3. c. 12. à n. 17. ex ea potissimum ratione, quòd in eo casu recedit omnino à statu religioso, dum à religione, in qua verè professus, quantum est ex parte illius, recedit in perpetuum & aliam verè & propriè non assumit, quin & animum eam assumendi habere non potest, quia illa assumptio & commutatio est impossibilis, nisi fortè erroneè censeat illam esse possibilem, seu ad illam se valide transire posse; ad hæc talis tanquam verus apostata puniri possit, & non excusetur ab apostasia ob habitum alterius religionis invalide assumptum, ut constat ex variorum Pontificum Bullis, nimirum Pauli III. incipiente: *licet debitum pastoralis officii.*

Pii V. edita Anno 1565. incipiente: *agrum republi-*  
*tatis.* Gregor. XIII. incipiente: *dilecti filii Sc.*

4. Dicitur tertio, sine animo ad ullam amplius religionem redeundi; si enim religionem suam etiam sine licentia superioris deserat, animo & causâ solùm vagandi ad tempus extra religionem, cum proposito redeundi aliquando ad illam, censendus quidem est fugitivus (de quo ut præciè tali vide tractata à me ex professo plures per quaestiones, l. 3. Decretal. tit. 31.) non autem apostata, qualis tamen erit, si recedat ab omni ordine, cum proposito nunquam redeundi ad ullam ordinem, sive habitum religiosum retineat, sive abiciat, retentio enim & objectio habitus sicut se habent tanquam quid accidentale ad substantiam religionis, ita etiam ad substantiam criminis apostasie à religione, ut Sanch. l. 2. mor. c. 8. n. 4. Azor. p. 1. l. 14. c. 17. q. 6. Farin. tr. de heres. q. 183. §. 1. n. 62. Pirh. h. t. n. 8.

#### Quæst. 210. Quenam sint pœnæ Apostatarum?

1. **R**Esp. Primò Apostatæ à fide incurrunt pœnas omnes, quas hæretici, cum omnes sint verè hæretici, etsi non omnes hæretici sint apostatæ. Abb. in c. 1. h. t. n. 3. Sanch. l. 2. c. 7. n. 18. Farin. l. c. n. 19. Azor. p. 1. l. 7. c. 22. q. 2. Reiffenst. h. t. n. 4. cum communi & certa; juxta c. contra. de heres. in 6. uti etiam juxta, idem c. & communem, apostatarum fautores, receptores, defensores; eadem pœnas incurrunt, quas fautores, receptores hæreticorum, quò & gravius puniuntur apostasia quam simplex hæresis, cum eam in alitè excedat, dum nimirum, quamdiu vivunt, semper & post mortem ad quinquennium accusari & in suis puniri possunt, juxta L. si quis. §. l. Apostatarum c. de Apostat. non suffragante eis penitentia uti hæreticis, juxta Ci cum. C. eod. ad hæc privantur impunitatis & libertatis privilegio concessio hæreticis in Tractatu pacis Osnabrugensis & Monasteriensis, ita ut, sive Catholicus, sive hæreticus à fide Christiana totaliter deficiens transeat ad judaismum, Mahometismum, Paganismum, omnibus pœnis contra apostatas & hæreticos statutis subjaceret.

2. **R**Esp. Secundò pœnæ apostatarum ab ordine sacro sunt ferè sequentes, prima, excommunicatio, non quidem lata sententiæ, sed ferendæ; nisi Clericus in sacris constitutus matrimonium contrahere præsumpserit. Abb. in c. 1. h. t. n. 3. Menoch. de arb. cas. 14. n. 48. Sanch. de matrim. l. 7. d. 48. n. 1. Pirh. h. t. n. 5. Arg. c. 1. h. t. Clem. unic. de consanguinit. & affinit. Secunda est infamia, non quidem juris, sed ipso facto incursa. Arg. c. alieni. 2. q. 7. can. beatus. 3. q. 4. Thesaur. p. 2. de pœn. Eccles. v. Apostasia. c. 4. n. 3. vi cuius durante apostasia repellantur à quibuscunque dignitatibus, honoribus, officiis, ab accusando, ferendo testimonio, aliisque actibus, à quibus infames arcenent. Menoch. l. 6. Diaz. in pract. crim. c. 115. n. 2. Pirh. h. t. n. 5. Tertia est irregularitas impropriè tamen dicta & orta ex infamia, quæ per penitentiam tollitur, nisi apostata contraxerit matrimonium; hoc enim inito & consummato contrahit irregularitatem ortam ex bigamia similitudinaria tollendam per dispensationem etiam ab Episcopo Clerico penitenti & commendato concedendam. Wiestn. h. t. n. 15. juxta dici solita l. 1. Decret. tit. 21. Quarta apostatarum à sacro ordine pœna est, amissio privilegii canonis, ita ut talem percutiens non incurrat excommunicationem laram. Can. si quis suadente. 17. q. 4.